

2.4.2017

5. neděle v postu

Milost Pána Ježíše Krista, láska Boží, dar a přítomnost Ducha svatého se všemi námi! Amen.

„Odlož hněv a zanech rozhořčení, nevzrušuj se, ať se nedopustíš zlého, neboť zlovolníci budou vymýceni, ale kdo naději skládá v Hospodina, obdrží zemi.“ Ž 37,8-9

Píseň 650 *Začnem píseň novou*

Modlitba: Hospodine, svatý a věčný Bože, radujeme se z toho, že jsi nám o sobě dal vědět. Co bychom byli bez tebe? Uzavření do svých osobních strachů a starostí, do své ješitnosti a malosti... Ty nám otvíráš oči pro krásy svého stvoření, pro vnitřní bohatství našich bližních, pro jejich starosti a strachy. Dáváš nadhled, naději a důvěru. Od tebe čerpáme, ze slov Písma, z těchto bohoslužeb, z lidské vzájemnosti, pravdivosti a otevřenosti. Děkujeme. Amen.

Čtení: Mk 3,1-6

Píseň 688 *Odpusť*

Text: Ef 4,25-32 (Bible kralická)

Kázání: Hněvejte se! – divný příkaz, ne? Bible přece daleko častěji před hněvem varuje. Hněv, jehož synonymy v češtině jsou zuřivost, zloba a zlost, přece nemůže přinést nic dobrého. Hněv dovede být zaslepený, bezohledný. V hněvu ztrácíme zábrany. Hněv podněcuje bojovnost, vyhrocuje konflikt, roztáčí jeho spirálu. Zbývá jen krůček k násilí. K biblické tradici, zvláště její mudroslovné literatury (knihy Přísloví, Kazatel) patří důrazné slovo proti hněvu. Mudrosloví nabádá k celkové uměřenosti. Zlatá střední cesta: nerozčiluj se! Ježíš v kázání na hoře, zdá se, hněv namířený proti bližnímu staví na roveň vraždě: „Slyšeli jste, že bylo řečeno otcům: ‚Nezabiješ! Kdo by zabil, bude vydán

soudu. ‘ Já však vám pravím, že již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán soudu.‘

Naproti tomu máme dnes jisté povědomí o tom, že potlačovat emoce, popírat je či kamuflovat je nezdravé. A vlastně nemožné, neboť - populárně řečeno – pak to vyubublá jinde. Jak tomu mám rozumět? Jak brát vážně biblické slovo? Snad tak, že bible už více hledí na to, jak své emoce (a zvláště hněv) zpracováváme, jak se nakonec projeví, k čemu povedou. Nerozčiluj se zbytečně, ale hlavně dej pozor, co v hněvu řekneš nebo uděláš. Jsi za to odpovědný.

Tím směrem by tedy mohlo ukazovat i to, co píše Pavel efezským: „Hněvejte se, a nehřešte.“ Není rovnítka mezi hněvem a hříchem. Ale v souvislosti s hněvem je zřejmě třeba na možný lapsus zvláště upozornit. V hněvu se dostáváme na hranu. Hněv sám není špatný, hříšný, není zapovězený. V hněvu se dostáváme (jen) na hranu. (Ale kdy na hraně nejsme!? Jsme snad v bezpečí před hříchem, když jsme v klidu!?)

Oproti mudroslovné literatuře, která hněv pojednává výslovně, dávají biblické příběhy hněvu prostor, aniž by ho často musely přímo pojmenovat. Takový (přirozený, lidský) je i Ježíš ve svých slovech a činech. A dokonce i Hospodin Bůh, k jehož obrazu jsme stvořeni, se hněvá. Jestliže je nám lidem Hospodin protějškem, není mi jeho hněv zrovna příjemný. Ale nějak sympatický vlastně je. Vášnivost, emocionalita jsou projevem života. Přílišná sebekontrola (přílišná, nikoli žádná!) je mrtvolná. A častokrát, myslím, že co se vydává za chladnou racionalitu, která není emotivní, která je nad věcí, která prý vidí skutečnost „objektivně“, je jen strategie, jak získat ve sporu vrch a prosadit, co se mně líbí a co já chci anebo nechci.

Hospodin chladný není. Přiznává se, že mu není lhostejné, co se děje, co a jak my lidé děláme. Rozpaluje se žárlivostí lásky, stržen zaujetím spěchá zatřást tím, kdo si kráčí svou cestou, nevšimavý k bližním a ke stvoření.

Slyším-li slova, co napsal apoštol do efezského sboru, nezdají se mi zrovna klidná a uměřená. Zřejmě se dost ostře

vyjadřuje k něčemu, co se mezi bratřími a sestrami skutečně dělo. V jeho slovech to jiskří, nebere si servítky a jich se to musí dotýkat: „Složice lež, mluvtež pravdu... kdo kradl, více nekrad', ale raději pracuj...“ - - Není divu, že jim pak musí ohleduplně dovolit: „Hněvejte se!“ Klidně se vztekejte, ale nehřešte. Anebo: když už se hněváte, tak prosím nehřešte. To by byl další, tentokrát osudový krok. Tím dalším krokem může být ruka pozvednutá k ráně, ostré slovo, které se už netýká aktuální situace, ale je absolutním soudem (ty nikdy, ty vždycky, ty jsi takovej, s tebou jsem skončil!).

„Slunce nezapadej nad hněvivostí vaší.“ V tom to možná je. Ten rozdíl, ten osudový krok. Umět s hněvem skončit. Mnozí potvrzují, že tuhle moudrost vděčně v životě užívají. (Dokonce ji berou – před čímž jinak je třeba u biblických citátů velmi varovat – jako doslovný návod.) Cokoli konfliktního se přes den odehraje, je dobré do večera srovnat. Ať můžeme usínat v klidu, smíření a vyrovnání. Hněv, který může být odpovídajícím projevem nelhostejnosti, který může být zdravou nesmířeností s nepravostí, náležitou motivací a mobilizací k akci, ať nepromění náš vztah v nekonečnou zákopovou válku. Ať naše srdce nezatvrdne v chronické zlobě, v nenávisti.

Apoštol efezské svým dopisem možná pěkně nadzvedl. Ale zřejmě to v sobě nějak zpracovali a nakonec vzali v dobrém. A tak nám díky nim jeho dopis zůstal zachován a můžeme ho dodnes číst s užitkem.

Ze všech apoštolských pokynů, dobře srozumitelných a zjevně moudrých vyčnívá zvláště: „A nezarmucujte Ducha svatého Božího, kterýmžto znamenání jste ke dni vykoupení.“ Ekumenický překlad mluví o pečeti Ducha. Není mi moc jasný tento verš. Rozumím tomu tak, že podle apoštola nám byl darován Duch svatý (Duch víry, naděje a lásky) jako pečeť, kterou jsme označováni, podle které jsme identifikovatelní jako ti, kdo patří Bohu, kdo směřují k vykoupení, vysvobození, ke svobodě ve společenství s Bohem i lidmi. Ale když náš hněv nesmířitelně ztvrdne, jsme s tímto svým identifikačním štítkem

v rozporu. Živý, cítící a citlivý Duch je zarmoucen, dotčen, uražen, pohněván. (V řečtině má zarmoucení k hněvu blízko.) - -
Dejme si pozor, ať nenaštve Ducha!

Tahle kombinace hněvu a zarmoucení se taky objevuje v příběhu z Markova evangelia, který jsme slyšeli v prvním čtení: „Ježíš se po nich rozhlédl s hněvem, zarmoucen tvrdostí jejich srdce.“ Ježíš se rozhněval na farizeje. A oni se pak smluvili, že ho zahubí. Ježíš rozjel konflikt, rozpoutal zlé síly? Dal místo d'áblu? Může to tak vypadat. Jenže v tom příběhu není jen Ježíš a farizeové, je tam ještě ten s odumřelou rukou. A na něm záleží. „Je dovoleno v sobotu činit dobře nebo zle? Život zachránit či utratit?“ To kvůli tomu s odumřelou rukou se Ježíš nechává unést hněvem. Zachraňuje jeho život, ač tím svůj život ztrácí. Ježíš se rozhněval. Ale jak jinak čelit tvrdosti srdce? Hněv je mobilizací sil, puzením k akci, která bude bolet. Hněv pomáhá Ježíšovi sebrat odvalu a uzdravit navzdory nepřejícím tzv. spravedlivým. Je to konflikt, který už je náznakem velikonočního konce, první značkou na cestě ke kříži. Náznak toho, co znamená, že zemřel za nás, odumřel. Jak někdy říkáme v přípravě ke svatě večeři Páně: „Věříš, že Ježíš Kristus, Syn Boží, vedl svůj zápas s mocnostmi zla a položil život v oběť i pro tebe?“ Amen.

Píseň 684 Učiň mne, Pane, nástrojem

Ohlášky + Sbirka

Pěvecký sbor – Postní antifona

Přímělná modlitba + Otče náš

Poslání: „Nedej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem.“

Ř 12,21

Požehnání

Píseň 568 Život nám ubíhá